

Yaşasın Kitap! • Mine Soysal

Genç Kitaplar • Öyküler • 128 sayfa • Önerilen sınıflar: 6, 7, 8, Lise
OKUMA KÜLTÜRÜ • KİŞİSEL GELİŞİM • İLETİŞİM • HAKLAR • DUYGULAR
kitaplar • okumak • yolculuk • kitap kulübü • yapay zekâ • depresyon • yarışma • psikoloji • kitap fuarı • okul yaşamı • şiddet • ekran bağımlılığı • iletişim • göçmenlik • otosansür • meslekler • sanat

Eyyah Kitap! adlı başyapıtı gençler kadar eğitimciler ve ebeveynlerin de ilgisini kazanan **Mine Soysal**, bu kez herkesi “Yaşasın Kitap!” demeye davet ediyor! Yeni 32 kısa öykü, günümüz gençlerinin kitap okuma hallerini etkileyen psikolojik ve toplumsal koşulları hikâyeleştiriyor. Okuma kültürümüzde benzersiz bir iz bırakan ilk kitaptan yıllar sonra, herkesin “kitap” ve “okuma” kavramlarına bakış açılarını yenileyecek farklı bir yolculuk.

Ekran bağımlısı diye suçlananlar, yapay zekâyla ödev hazırlayanlar, tek başına uzun yolculuklara çıkanlar, okuma kulübüne konuk olanlar, depresyonda kaybettiklerinin acısını dindirmeye çalışanlar, mahalle kitapçısını kaybedenler, öfke kontrolü için terapiye gidenler, kitap fuarının yolunu gözleyenler, yalnızlık çeken göçmen işçiler, zorbalığa uğrayan arkadaşlarını savunanlar, meslek seçiminde kitaplarla yolunu bulanlar ve satır aralarında beklenmedik öneriler...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Kitabın ilk sayfasında Nazım Hikmet’in “Gençlik denen bir millet var, ondanız” dizesiyle anlatılmak istenen nedir? Şairin işaret ettiği bu “millet” in en belirgin özellikleri neler?
- 2- “Özür dileyeceksiniz” başlıklı öyküde kitap okuduğu için Tayfun’un “kız” diye nitelenmesi öğretmenin dediği gibi bir zorbalık mıdır? Bu tür anlayışlar okullarda ne kadar yaygın? Sizce nedeni ne olabilir?
- 3- “Sözlüklerde ne işi var bu sözcüklerin?” başlıklı öyküde 8. sınıf öğrencisi Barış’ın annesinin, sınıfta okunan kitapla ilgili görüşleri hakkında neler düşünüyorsunuz? Kitaptaki bir sözcüğü ya da cümleyi bütünü bağlamından koparıp mahkûm etme tavrı sizce ne kadar etik, ne kadar yaygın? Bu tutumu sergileyen bir velinin çocuk gelişimi ve edebiyat ilişkisini kurabildiği söylenebilir mi?
- 4- Sizce yetişkinlerin çocuklar ve gençler için “iyi kitap-kötü kitap” ya da “yararlı kitap-zararlı kitap” algısının kriterleri neler?
- 5- “Yakında beynim çürüyecekmiş!” başlıklı öyküdeki 9. sınıf öğrencisi Ilgın’ın ebeveynleriyle ilgili yakınmalarına hak veriyor musunuz? Ebeveynlerin çocuklarından beklentisi bilgi ve donanım edinmeleri mi yoksa yüksek not almaları, sınıflarını geçmeleri mi? Bu iki beklenti birbiriyle çelişebilir mi?
- 6- “Yirmi iki sayfa ödev” başlıklı öyküde ödevini yapay zekâyla yapan bir öğrencinin başarısızlığı anlatılıyor. Yapay zekânın okullarda olumlu-olumsuz kullanım biçimleri neler? Yapay zekâ eğitim için bir fırsat mı, tehlike mi?
- 7- “Öfkenin sığılığı” öyküsünde Azra’nın abisinin öfke kontrolü tedavisinde kitaplardan yararlandığını öğreniyoruz. Kitap okumanın öfke kontrolüyle ne ilgisi olabilir? Sizce duygularla kitap arasında, iletişimle kitap arasında ne tür bağlar kurulabilir?
- 8- “Tekrar gülmek” isimli öyküde anlatılan aile içi şiddetin toplumumuzda yaygınlığı hakkında ne düşünüyorsunuz? Birinin diğerini “iyiliği için” zorlaması, “sevdiği için” hırpalaması, “kıskandığı için” dövmesi gibi şiddeti “olumlayarak” mazur göstermesi karşısında ne yapmalı, nasıl tutum almalı? Örnekler üzerinden açıklayın.
- 9- “Sallanmazsa kork sen” öyküsündeki 6. sınıf öğrencisi Toprak’ın aklına takılan sorulara sizin cevabınız nedir: “Madem depresyon ülkesiyiz, neden her şeyimizi buna göre yapamıyoruz? Kaç ülkenin becerdiğini biz neden beceremiyoruz? Hep böyle şansa mı yaşayacağız?”

- 10- Sizce okul yaşamında öğrencilerle edebiyat ve kitaplar arasında yeterli ve sağlıklı bir bağ kurulabiliyor mu? Öğrencilerin okuma alışkanlığı edinmesinin en kolay yolları sizce neler?
- 11- Hangi öykülerde karakterler sanatla ilgili? Yazar, sanat ve psikoloji ilişkisini nasıl ele almış?
- 12- Öykülerde pek çok kitaba yer verilmiş; siz hangilerini okudunuz ya da biliyorsunuz?
- 13- Kitaptaki hangi öğrencinin hikâyesi sizinkiyle örtüşüyor ya da size yakın?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Örnekleme:** “*Hâlâ inanamıyorum*” öyküsünde Melek’in anneannesinin her öğrencisi için ilgi alanına uygun bir kitap düşünmüş olduğunu öğreniyoruz. Sınıftaki bütün öğrencilerin isimlerini küçük kâğıtlara yazın, katlayıp bir kutuda toplayın. Herkes bu kutudan 2 isim çeksın. Kâğıtlarda ismi yazan arkadaşları için ilgi alanlarını, eğilimlerini, kişiliklerini gözeterek birer kitap önersin. Kitabı neden seçtiğini açıklasın. Böylece her öğrenci için birkaç kitap önerilecektir. Bakalım, aynı kitabı önerecekler çıkacak mı?
- **Araştırma:** Gruplar halinde çalışarak 3-7, 7-10, 10-15 ve 15+ yaşlardaki çocuk ve gençlerin ekran bağımlılığının düzeyini ve nedenlerini araştırın. Elde edilen veriler doğrultusunda bağımlılığı azaltacak, ekranın sağlıklı ve verimli kullanılmasını sağlayacak öneriler oluşturun. Grupların görüşleri tartışıldıktan sonra ortak sonuçları bir rapor halinde düzenleyerek okul içinde yaygınlaştırın ve bir farkındalık kampanyası başlatın.
- **Anket:** Öğrenciler ikili gruplara ayrılın. Gruplar okul içinden ve dışından en az 6-7 kişiyle okuma konusunda anket yapsın: 1) Ayda kaç kitap okursunuz? 2) Kitabı kapağına göre mi, yazarına göre mi, referansa göre mi, fiyatına göre mi alırsınız? 3) Düzenli kitap satın alıyor musunuz, yoksa kütüphanelerden ya da tanıdıklarınızdan ödünç kitap da alıp okuyor musunuz? 4) Okunması için hangi kitabı özellikle tavsiye edersiniz?.. Bütün yanıtları sınıfça ayarıştırın. Ankettten edinilen sonucu rapor halinde düzenleyerek sosyal medyada yaygınlaştırın.
- **Bulmaca:** Her öğrenci kitaptaki örneklerde olduğu gibi okuduğu kitaplardan kendisini derinden etkileyen, ufkunu açan, iyileştiren, mutlu eden birini seçsin. Kısaca konusunu, temalarını, ana karakterlerini, yerli ya da dünya edebiyatından oluşu gibi bilgileri diğerlerine anlatsın ama kitabın ve yazarının ismini vermesin. Diğerleri de kitabın ve yazarının ismini bulsun. Bulunmayan kitaplar listelensin. Neden bilinemedikleri sorgulansın. Böylece sınıfın kitaplarla ilişkisi hakkında farkındalık yaratılsın.
- **Pano:** Sınıfça göçmenlik konusunu işleyen büyük bir kolaj pano hazırlayın. Panoya çektiğiniz fotoğrafları, yaptığınız resim ya da karikatürleri, yazdıklarınızı, internette derlediklerinizi ya da konuya ilişkin ulaştığınız sayısal verileri koyabilirsiniz. Konuya sloganlarla dikkat çeken, değişik unsurlarla derinlemesine ve yaratıcı biçimde irdeleyen panoyu okulda herkesin görebileceği bir noktada sergileyin.
- **Proje:** Okulda her sınıftan isteyen katılabilceği bir kitap kulübü kurun. Bu kulübün okuma kültürünü geliştirmesi için gerçekleştirilebilecek etkinlikleri, katılımı artırmak için yapılabilecekleri, yerini, çalışma düzenini, ilişki kurulacak öğretmenleri projelendirin. Kulübün duyurulması ve tanıtımı için bir kampanya hazırlayın ve kulübü işler hale getirin.
- **Atölye:** Öğrenciler 4-5 kişilik gruplara ayrılın. Her grup kitaptaki öykülerden derinlemesine irdelemek istediği birini seçsin. Öyküdeki karakterlerin psikolojisini, yaşam felsefesini, iletişim biçimini, tepkilerine neden olan düşünce ve duygu dünyasını analiz etsin. Doğru ya da yanlış tutum ve davranış olarak yaftalamadan kişilerin hayata yaklaşımını sorgulasın. Bu yaklaşımla gerçek hayatta nasıl ve ne kadar karşılaştığını irdelesin. Gruplar bu felsefe atölyesinin aşama ve sonuçlarını diğerleriyle paylaşsın ve onların izlenim ve görüşlerini derlesin.
- **Albüm:** Sınıfça çalışarak bu kitap için bir tanıtım albümü hazırlayın. Fiziki ya da dijital olabilecek bu albümün, öykülerin, temalarının, karakterlerinin yanı sıra düşünsel boyutunu ve felsefesini yansıtacak

biçimde oluşturulmasına özen gösterin. “Yaşasın Kitap!” başlığıyla düzenlenecek albüm sosyal medyada paylaşılsın, okulda görülebilecek bir noktada sergilensin.

- **Çalıştay:** Öğrenciler 4 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup yapay zekânın tıp, sosyoloji, sanat, spor, siyaset, bilim, ekonomi, sanayi ve iletişim alanlarında günümüzdeki düzeyini ve ileri adımlarını araştırarak, dünyanın ve insanlığın geleceğini belirleyecek olumlu ve olumsuz kullanım biçimlerini çalışsın. Grupların raporları tartışıldıktan sonra ortak öngörüler saptanarak, çalıştayın sonuç bildirgesi hazırlansın ve “Gelecek Nasıl Gelecek?” başlığıyla yaygınlaştırılsın.
- **Yazma:** Hakkında bir öykü ya da deneme yazılacak bir konu saptayın. Gönüllü öğrenciler bu konuda öyküler ya da denemeler yazsın. Aynı konuda deneme ya da öykü formatında yapay zekâyâ da birkaç örnek metin yazdırın. Üretimleri duygu, düşünce, estetik zenginliği, üslup ve ayrıntı çeşitliliği yönlerinden karşılaştırın. Hangi yönlerden farklılıklar dikkat çekecek?
- **Tartışma:** Her öğrenci, yapay zekânın etkin olacağı bir gelecek hayal etsin ve bu hayalini yazı, resim, fotoğraf, şiir vb. çalışmalarla ifade etsin. Hazırlanan bütün malzeme sınıfa ya da diğer sınıfların da görebileceği ortak bir alana yerleştirilen büyük bir panoda sergilensin. Bu sergide ortaya çıkan düşünceleri ayrı ayrı değerlendirdikten sonra yapay zekâyâ geleceğin nasıl olacağına ilişkin hem görüş birliğine varılan hem de en sıradışı bulunan hayalleri gruplayarak tartışmayı daha da genişletin.